

Minder welvaart, meer welzijn?!

Algemeen

Sinds de behandeling van de begroting van dit lopende jaar – in november 2008 – en nu die van volgend jaar is er in economisch opzicht veel veranderd. Ook ons land zit inmiddels volop in een economische crisis en daarvan zal iedereen de gevolgen (nog meer gaan) merken. Ook de gemeente Ridderkerk moet gelet op de “lokale schatkistcrisis” bezuinigen, fors gaan bezuinigen zelfs. Met het oog daarop heeft de SGP deze algemene beschouwing de titel *Minder welvaart, meer welzijn?!* meegegeven. Wij willen daarmee het referentiekader schetsen waarbinnen de laatste begroting van dit college wordt beoordeeld en een in de volgende raadsperiode te voeren kerntakendiscussie zal worden aangegaan.

Volgens het Van Dale woordenboek is welvaart een toestand van voorspoed, van volle behoeftebevrediging, van een gunstige ontwikkeling in maatschappelijk en economisch opzicht. Het gaat bij welvaart dus vooral om stoffelijk genot. Er zijn ook veel samengestelde woorden met daarin welvaart, zoals welvaartsmaatschappij en ook welvaartspolitiek. Dat aan welvaart ook schaduwkanten zitten, wordt duidelijk als gekeken wordt naar bijvoorbeeld een woord als welvaartsziekten. Dat zijn immers ziekten die vooral voorkomen in landen met een hoog welvaartspeil, bijvoorbeeld hart- en vaatziekten. Zoals gezegd, het gaat bij welvaart dus vooral om uiterlijke, om materiële voorspoed. Het woord welvaren heeft al meer iets in zich van het immateriële. Welvaren betekent in welstand verkeren, met name een goede gezondheid, en pas daarna worden in het woordenboek vermeld voorspoedig, bloeiend en rijk. Hetzelfde bij welstand. Bij welzijn gaat het echter om een goede lichamelijke en geestelijke gezondheid, het zich welbevinden in immaterieel opzicht. Denk aan welzijnszorg.

Het woord welvaart of welvaren komt ook in de Bijbel voor. Bijvoorbeeld “welvarende” in de betekenis van iemand “die vrolijk of voorspoedig leeft”. Dat is het geval bij de geschiedenis waarin David zijn knechten in een hongersnood aan de rijke Nabal om eten laat vragen: “En zult also zeggen tot dien welvarende: Vrede zij u, en uw huis zij vrede, en alles wat gij hebt zij vrede”¹. Of in de betekenis van rust, zodat het eigenlijk meer raakt aan wat wij welzijn noemen. “Vrede zij in uw vesting, welvaren in uw paleizen”. En tot slot is een mooi voorbeeld van die twee dimensies, nl. uiterlijke voorspoed en immaterieel welbevinden, de oproep van de apostel Paulus aan de christenen - en zeker de beter bedeelde christenen - in Korinthe, een Griekse havenstad, om met hun giften te voorzien in de armoede van de christenen in Judea. Hij vraagt hen op elke zondag iets van hun bezit voor de armen opzij te leggen “naar dat hij welvaren verkregen heeft”. Geven naar de mate waarin de Heere gezegend heeft. Actueel ook voor vandaag de dag. Welvaart, voorspoed en rijkdom zijn zaken om dankbaar voor te zijn. Maar welzijn raakt daarnaast nog een diepere dimensie omdat het dan ook gaat over het immateriële welbevinden, om zingeving. Dat raakt de verhouding tot God, onze Schepper en Onderhouder. Zoals in de bijbelse wens: “Geliefde, vóór alle dingen wens ik dat gij welvaart en gezond zijt, gelijk uw ziel welvaart”. Van zo’n welvaren van de onsterfelijke ziel van een mens is volgens de Bijbel sprake als hij of zij de Heere Jezus Christus kent. Dat wenst de SGP ook in een tijd van allerlei soorten crises (economisch, moreel, klimaat en voedsel) iedereen van harte toe. Minder welvaart ja, helaas, maar hopelijk tegelijk meer welzijn in dat bijbelse perspectief.

Referentiekader

De SGP schetst mede gelet op het voorgaande een aantal (globale) kaders.

1. Voorspoed, rijkdom, economische groei, etc. zijn zowel voor individuen als voor gemeenschappen van groot belang, maar het immateriële welbevinden zoals hiervoor is bedoeld, vindt de SGP belangrijker. **Welzijn:** de SGP stáát ervoor.
2. Minister Bos schrijft in de Miljoenennota: “Het antwoord op de crisis moet dan ook niet alleen rekening houden met de verhouding tussen markt en overheid, maar ook oog hebben voor morele kwesties als matiging, dienstbaarheid, solidariteit, duurzaamheid en gemeenschapszin”. En minister Van der Hoeven wil een maatschappelijk debat organiseren over ethiek en ondernemerschap. Dergelijke oproepen tot meer normbesef spreken de SGP aan, al is het jammer dat minister Bos dat al weer snel beperkte tot de “bonuscultuur” en minister Van der Hoeven tot managers. Maar hebzucht, egoïsme, de drang naar steeds meer, steeds luxer, steeds groter, wie zal dat ook bij zichzelf niet herkennen? Zaken die wij ook onszelf moeten aantrekken.

¹ Alle citaten uit de Bijbel komen uit de Statenvertaling zoals die in opdracht van de Staten-Generaal uit de brontalen in het Nederlands is vertaald. Respectievelijk uit: 1 Samuël 25:6, Psalm 122:7, 1 Korinthe 16:2 en 3 Johannes 1:2.

Bevorderen normbesef: de SGP stáát ervoor.

3. Iedereen moet “naar dat hij welvaren verkregen heeft” bijdragen aan het onderhouden van hen die minder hebben. De overheid is als een schild voor de zwakkeren in de samenleving. Geen “hangmat”, wél een “vangnet”. Geen overheid die primair verantwoordelijk is voor welvaart en welzijn, wél een overheid die er is voor degenen die het écht nodig hebben (werklozen, chronisch zieken, (licht) gehandicapten, etc.) en ook op de momenten dat zij het nodig hebben. En dan wel zodanig dat die mensen op een verantwoord “basisniveau” kunnen leven en functioneren. **Oog voor de zwakkeren in de samenleving:** de SGP stáát ervoor.
4. De overheid moet niet te veel verantwoordelijkheden overnemen van burgers. Er moet juist gestreefd worden naar minder overheid en meer maatschappij, dus naar het bevorderen van het meer nemen van eigen verantwoordelijkheid. Er moet worden gezocht naar een nieuw evenwicht tussen collectieve en individuele verantwoordelijkheid. Dat zou bijvoorbeeld kunnen betekenen dat het aantal mensen dat voor bepaalde voorzieningen in aanmerking komt, moet worden beperkt om ervoor te zorgen dat die beperkter doelgroep op een aanvaardbaar bestaansniveau kan blijven functioneren. Het kan ook betekenen dat bepaalde voorzieningen misschien wel moeten worden afgeschaft om op die manier geld vrij te maken voor degenen die het écht nodig hebben. Waar de grenzen precies liggen, zal in een kerntakendiscussie helder moeten worden. Zorg voor de veiligheid en zorg voor kwetsbare groepen lijkt de SGP een goede richtlijn, maar wellicht te grofmazig. Zo is het op voorhand uitsluiten van bezuinigingen op de ambtelijke organisatie moeilijk te rijmen met het in de aanbiedingsbrief vermelde uitgangspunt “Alles stond in principe ter discussie”, temeer als wellicht uit de kerntakendiscussie blijkt dat bepaalde taken niet meer moeten worden verricht. Dan zal ook de daarbij behorende personeelscapaciteit moeten worden ingeleverd. **Minder overheid:** de SGP stáát ervoor.
5. Goed rentmeesterschap betekent wat de SGP betreft ook een solide en verantwoord financieel beleid en dus ook dat schulden niet onnodig worden doorgeschoven naar de toekomst. Natuurlijk is ook daarin een goed evenwicht nodig tussen enerzijds het laten oplopen van schulden en/of het interen op vermogen (reserves) en anderzijds het verhogen van lasten en/of het negatief beïnvloeden van de economie. **Rentmeesterschap:** de SGP stáát ervoor.

In de aanbiedingsbrief wordt gerept over kerntaken, basisniveau, zaken aan de samenleving overlaten en over pijnlijke keuzes die gemaakt moeten worden. Natuurlijk zal bij het maken van die keuzes blijken dat er vanuit verschillende politieke ideologieën verschillend wordt gedacht en andere keuzes zullen worden gemaakt. Dat in concrete gevallen zelfs ook vanuit een zelfde gedachtepatroon de “knip” net even anders kan worden gelegd. Desalniettemin heeft de SGP alle vertrouwen in de uitkomst van zo’n discussie.

Beleid

In het licht van de begin volgend jaar te houden **gemeenteraadsverkiezingen** is het voor 2010 beoogde beleid vooral een voortzetting van het bestaande beleid. Nieuw beleid wordt overgelaten aan een nieuwe raad en een nieuw college. Dat kan op twee manieren worden bejegend. Onder financiën wordt daarop nog uitvoering ingegaan.

Duidelijk is dat het belang van werkgelegenheid zeker in de huidige economische crisis zwaar weegt. Hoewel het in onze gemeente nog meevalt, neemt de werkloosheid wel toe in Nederland. Voor degenen die hun werk kwijtraken, is de klap groot. Prima dat er alles aan wordt gedaan om werklozen weer zo snel mogelijk aan betaalde arbeid te helpen. Niettemin vindt de SGP dat de reïntegratiemiddelen vooral ingezet moeten worden voor de mensen met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt en niet of in veel mindere mate voor degenen die op eigen kracht ook wel weer werk vinden. Het belang van reïntegratieorganisaties is nog wel eens omgekeerd. Zij hebben juist belang bij een groot aantal succesvolle bemiddelingen en dat kan het beste gerealiseerd worden door de gemakkelijkst bemiddelbare personen als eerste te nemen. Maar daarmee zijn de meest kwetsbare groepen in de samenleving niet gebaat. Bij de bespreking van de notitie **Regionaal Arbeidsmarktbeleid** zal dit punt onze meer dan gemiddelde belangstelling hebben.

De SGP maakt zich (nog steeds) zorgen over de voortgang van het project van het in eigen beheer **uitvoeren van de WSW**. Geen bericht is goed bericht luidt een bekend gezegde en hopelijk is dat in dit dossier van toepassing. Is een en ander echt op tijd in BAR-verband uitgewerkt zodat deze taak ook goed vanaf 1 januari 2010 kan worden uitgevoerd?

In de enige tijd geleden opgestelde quick scan van bedrijventerrein Donkersloot waarin werd gesteld dat revitalisering niet nodig was, werd ook gesteld dat er bij een minder economisch tij risico's waren zeker ten aanzien van minder courante grote bedrijfshallen en dat een goede en voortdurende monitoring vereist is. Gebeurt dat ook?. Uit een regionale monitor blijkt dat de leegstand op bedrijventerreinen enigszins toeneemt. De situatie zal in Ridderkerk niet veel anders zijn. In ieder geval noopt dit tot des te meer terughoudendheid in het aanleggen van nieuwe bedrijventerreinen en moet de focus meer gericht worden op het keren van mogelijk negatieve ontwikkelingen (leegstand en daardoor verrommeling) op bestaande bedrijventerreinen. Het toepassen van de zogenoemde SER-ladder is ook voor Ridderkerk en zeker nu uiterst relevant! In het licht daarvan is de trage ontwikkeling van Cornelisland misschien nog wel een "geluk bij een ongeluk", zij het dat de redenen – de gemaakte fouten met bestemmingsplanuitwerking en onteigening – voor de gemeente zeker niet eervol zijn. Daarbij komt dat de SGP ook in dit opzicht van mening is dat groei niet ongelimiteerd kan doorgaan. Natuurlijk is economische groei belangrijk, natuurlijk is werkgelegenheid belangrijk, maar waar ligt het **evenwicht tussen economie enerzijds en ecologie en leefbaarheid** anderzijds? De positie van deze regio op nationale en internationale ranglijstjes van meer of minder belangrijke economische groeiregio's maakt op de SGP geen indruk. Wel de zorg voor wat uit maatschappelijke oogpunt nog aanvaardbaar is. Ook als het om bedrijventerreinen en dus bedrijvigheid gaat, moet worden gezocht naar evenwicht en dienen we ons bewust te zijn van de grenzen van de groei. Daar is moed voor nodig en soms een zwemmen tegen de stroom in. De manier waarop de Stadsregio en de provincie Zuid-Holland om (willen) gaan met Nieuw-Reijerwaard en Bolnes-Zuid onderstrepen dat. De grote waarde die de SGP toekent aan open gebieden rondom Ridderkerk is bekend en werd nog eens bevestigd door een woordvoerder van Milieudefensie in de op woensdag 28 oktober jl. gehouden vergadering van de Commissie Samen Wonen. De ideeën van Park Deltapoort lijken daarop aan te sluiten. Alleen daaruit blijkt al dat aan dezelfde gebieden verschillende functies worden toegekend door verschillende overheden en samenwerkingsverbanden van overheden. Zaak dus om een eigen **Ridderkerkse koers** te varen.

In het algemene gedeelte van deze algemene beschouwing is gerefereerd aan de oproep van minister Bos om normbesef te bevorderen. De SGP is benieuwd of deze oproep op landelijk niveau een nieuwe impuls zal geven aan de inmiddels weer verslaptte aandacht voor **waarden en normen**. Een gemeenschappelijk waarden- en normenpatroon is in onze gesecculariseerde samenleving niet gemakkelijk te vinden. Zolang die gemeenschappelijkheid er niet is, zal het debat over waarden en normen vooral gaan over het nastreven van allerlei fatsoensregels waarmee overigens al veel gewonnen kan worden, zo weet iedereen die regelmatig *De Combinatie* leest (kosten vandalisme), om maar eens één voorbeeld te noemen. Of de toenemende bedreigingen richting hulpverleners, om een ander ronduit ergerlijk voorbeeld van gebrek aan ethische vorming, aan (moreel) verantwoordelijkheidsbesef, te geven. Het is enigszins merkwaardig dat minister Van der Hoeven dat op basis van een onderzoeksrapport van accountantskantoor KPMG koppelt aan ondernemerschap. Dat het onderzoek is uitgevoerd onder bedrijven neemt niet weg dat een gebrek aan normbesef naar de mening van de SGP een maatschappelijk probleem is dat zeker niet alleen managers betreft. De SGP waardeert het daarom des te meer dat in Ridderkerk het formuleren van waarden en normen wordt betrokken in een project voor het opstellen van een burgerhandvest voor Ridderkerk. Dat is zeker winst!

Een kerntaak van de overheid is de zorg voor de **openbare orde en veiligheid**. Het is een op zichzelf juist constatering dat de gemeente dit niet alleen kan en zij haar beperkingen op dit terrein duidelijk moet maken, maar dat mag wat de SGP betreft geen afbreuk doen aan het uitgangspunt c.q. een verontschuldiging vooraf zijn voor een eventueel tekort schieten op dit terrein. Ligt de nadruk bij de waarden en normen, het fatsoen, vooral op de individuele verantwoordelijkheid, bij veiligheid gaat het om een collectieve verantwoordelijkheid met het primaat bij de overheid.

Over **participatie** is het laatste woord nog niet gezegd. In het kader van de bestuurskrachtmeting zal dat nog uitgebreid aan de orde komen. Voor de SGP is duidelijk dat een fundamentele herbezinning noodzakelijk is. Duidelijk moet zijn wat de grenzen zijn qua breedte en diepte van participatie en de daarbij behorende spelregels in relatie tot vrijwillige inspraak volgens de inspraakverordening en wettelijke inspraak bijvoorbeeld op grond van de Wet ruimtelijke ordening. De onderscheiden instrumenten en het gebruik daarvan moeten systematisch en glashelder worden uitgelijnd. Daar is al in 2007 naar gevraagd in motie 42-2007. Daar zal nu toch wel eens uitvoering aan gegeven gaan worden! Voorkomen moet worden dat door participatie verkeerde verwachtingen worden gewekt c.q. het middel wordt misbruikt voor een doel waarvoor het niet is bestemd. Participatie mag geen mis(t)communicatie zijn of worden. Het woord participatieparadox zal dan ook nog wel eens vallen de komende tijd.

*Er zijn nog raadsfracties die menen dat er een besluit is genomen² over de **Tramplus**. De SGP wijst erop dat voor het eerste deel van het beoogde tracé een positief advies is gegeven aan de Stadsregio en dat het tweede deel van het tracé dwars door het centrum is opgenomen in een beleids-/visiedocument genaamd Structuurvisie. Het geheel zal moeten worden opgenomen in bestemmingsplannen die voor burgers bindend zijn en waartegen ook bezwaar en beroep kan worden ingesteld. In het proces van wijziging van bestemmingsplannen kunnen burgers gebruik maken van wettelijke inspraak-mogelijkheden, in dit verband zienswijzen genoemd. Kortom: de bestemmingsplanwijziging is het ultieme moment van afweging van alle ruimtelijke en andere relevante belangen. Nu stellen dat het besluit al is genomen, maakt wettelijke inspraakmogelijkheden feitelijk illusoir. Daarbij komt dat de resultaten van de hernieuwde studie naar de verkeersafwikkeling in het centrum misschien wel leidt tot de conclusie dat de tram toch maar niet of niet zo door het centrum moet lopen of wat dan ook. Immers, waarvoor wordt deze studie anders uitgevoerd? Daarnaast zijn investeringsbesluiten door de Stadsregio niet voor de eerste helft van 2011 te verwachten. Kortom, er zijn besluiten genomen over een advies en over een beleidsvisie en ook over een hernieuwde studie naar de verkeersafwikkeling die juist de Structuurvisie op dit onderdeel weer ter discussie kan stellen indien en voor zover de resultaten daarvan niet stroken met die onderzoeksresultaten die nu juist aan de basis van de Structuurvisie liggen. De SGP constateert derhalve dat enkele schakels in een heel lange besluitvormingsketen aaneengeregen zijn, maar ook dat van geen onomkeerbaar proces sprake is nu de Structuurvisie impliciet ter discussie wordt gesteld, de bestemmingsplannen nog moeten worden gewijzigd en investeringsbesluiten nog moeten worden genomen.*

Overigens, nu het hiervoor toch al ging om de uitvoering van oude moties: hoe staat het eigenlijk met de uitvoering van de **motie actieve informatieplicht** (15-2006), één van de twee nog uit 2006 openstaande moties? Ook de opschoning van openstaande raadstoezeggingen mag wat de SGP betreft meer aandacht en prioriteit krijgen.

De SGP hecht veel waarde aan een goede en verantwoorde invulling van de diverse vormen van schoolse opleidingen en andere vormen van educatie. Ridderkerk kent naast het bijzonder onderwijs het verzelfstandigde openbare onderwijs en dat betekent dat de gemeente alleen nog een voorwaardenscheppende en faciliterende rol speelt, die vooral tot uitdrukking komt in het **Integraal Huisvestingsplan (IHP)** waarvan we nog dit jaar een herziene versie tegemoet kunnen zien. Het zou mooi geweest zijn als we de voorstellen die daar ongetwijfeld uit voortvloeien en wellicht budgettaire gevolgen hebben nu bij de begrotingsbehandeling al mee hadden kunnen nemen. Het college licht een tipje van de sluier op via de trends en knelpunten (blz. 34) waar gemeld wordt dat het Farel College een campus voor ogen staat, waarvoor een uitspraak van de gemeente wordt gevraagd en juist in verband met dat laatste zouden we wat meer willen weten van het college van B&W. Op diezelfde pagina staat trouwens ook dat schoolbesturen aan de slag kunnen met de jaarschijf 2010 van het nieuwe IHP. Wat moeten we ons daar bij voorstellen als de raad dit IHP nog niet heeft behandeld, het zelfs nu nog niet kent? Dat de raad dit jaar tijdig is geïnformeerd over het Programma & Overzicht Onderwijshuisvesting 2010 waardeert de SGP zeer! Evenzo de inspanningen van het college voor en het resultaat met betrekking tot het realiseren van een unielocatie voor de ds. G.H. Kerstenschool.

Los van een IHP is er al langer een beweging gaande om (basis)scholen een bredere functie voor de wijk te geven door koppeling met andere functies. Het gaat dan over de **brede school**. En dat koppelen met andere functies vindt dan vaak weer plaats met partners die door de gemeente (gedeeltelijk) gesubsidieerd worden. Eerder dit jaar heeft het college aangegeven dat gedacht wordt aan het labelen van subsidie en het sluiten van convenanten om zoveel mogelijk verzekerd te zijn van een meerjarige inspanningsverplichting van de partners. Hoe ver staat het daarmee? Daarnaast zou de SGP in die convenanten ook graag opgenomen willen zien op welke meetbare resultaten zo'n samenwerkingsverband "afgerekend" gaat worden.

De gedachte van het college om partners uit het onderwijsveld te betrekken bij een **Lokale Educatieve Agenda** sluit volgens de SGP goed aan bij de rapportage over de bestuurskrachtmeting. En dat die partners elkaar ook al ontmoeten in het Op Overeenstemming Gerichte Overleg (OOGO) is bekend. Toch wil de SGP benadrukken dat de taak van het OOGO een andere is dan die van één of ander (breed) adviesorgaan. De opdracht van het OOGO kwam voort uit de decentralisatie van onderwijshuisvesting en in dit gremium moeten de participanten uit openbaar en bijzonder onderwijs in overeenstemming met elkaar vaststellen dat recht gedaan wordt aan de gelijke behandeling van deze

² Vrij naar vraag 11 van de ChristenUnie.

onderwijssoorten in het (inmiddels zeer bekende) jaarlijkse Programma en Overzicht Onderwijshuisvesting. De verordening die op het OOGO van toepassing is, is dan ook helemaal toegesneden op deze taak. Met het toekennen van de rol als participant in een Lokale Educatieve Agenda moet naar onze mening zeer voorzichtig en zorgvuldig worden omgegaan om geen nieuwe situatie van “dubbele petten” te creëren.

Een aantrekkelijke woon- en leefomgeving is van groot belang voor onze inwoners. Dat bepaalt voor een groot gedeelte de belevingswaarde die de burgers van Ridderkerk hebben als het gaat om woon- en/of huis. “Naar je zin wonen” wordt door heel veel meer zaken bepaald dan het bewonen van een fijn huis. Ook schoon en helder water hoort daarbij. In het Stedelijk Waterplan wordt hiernaar gestreefd. Dit mag niet ten koste gaan van de snelle afvoer van water bij hevige regenval. Door de steeds terugkerende problemen bij de bewoners van vooral de **Kerkweg** zou dit **Stedelijk Waterplan** nog eens goed doorgelicht moeten worden. Een snelle afvoer via de kortst mogelijke route van oppervlaktewater en rioolwater is van het allergrootste belang om wateroverlast te voorkomen. Dit kan gerealiseerd worden in samenwerking met het Waterschap Hollandse Delta. Alle mogelijke maatregelen moeten hiervoor in het belang van onze inwoners worden genomen.

Hetzelfde geldt voor de **luchtkwaliteit**. Het luchtkwaliteitplan wordt in 2009 opgesteld. Maar “de actiepunten worden gedurende het proces vastgesteld”. Waar bestaat het plan dat opgesteld wordt uit als er dus blijkbaar géén concrete actiepunten in staan? Zelfs is nog niet duidelijk hoe het proces precies zal worden vormgegeven. De tijd die er zal verstrijken voordat er actiepunten zijn opgesteld, verspreid en uitgevoerd, is echt te lang als gerealiseerd wordt hoe lang hierover al wordt gesproken. Natuurlijk heb je als gemeente bij zoiets grensoverschrijdends als luchtvervuiling relatief weinig mogelijkheden om de luchtkwaliteit substantieel positief te beïnvloeden. Maar wees daar dan duidelijk over en schep vooral geen verwachtingen die toch niet waargemaakt kunnen worden (participatieparadox), bijvoorbeeld omdat uitvoering afhankelijk is van medewerking van en/of bekostiging door derden (Rijkswaterstaat), of omdat wettelijke (Europese) normen niet worden overschreden en daarom (door derden) geen maatregelen worden getroffen. Overigens ontslaat deze relativerende constatering ons niet van onze plicht om alles te doen wat binnen ons (beperkte) vermogen ligt om de luchtkwaliteit te verbeteren. Natuurlijk moet de gemeente blijven lobbyen voor bijvoorbeeld het doortrekken van de A4-Zuid en moet de gemeente blijven aandringen op handhaving van de maximumsnelheid voor vrachtverkeer van 80 km/u op rijkswegen. Maar wat kan nu echt in eigen beheer worden gerealiseerd? Alleen al het duidelijk maken van dat onderscheid kan veel ophelderen en te hoog gespannen verwachtingen voorkomen. En als het dan toch gaat over eigen gemeentelijk beleid herinnert de SGP nog maar eens aan de buitenproportionele milieubelasting van **vuurwerk** zonder dat daarmee ook maar enig redelijk en zinnig doel is gediend anders dan “volksvermaak”. En daar moeten milieu, mens en dier (om nog maar niet te spreken van de grote jaarlijkse maatschappelijke (financiële) schade; zie nieuw beleid nr. 13: preventie vandalismebestrijding, pag. 129/130) maar onder lijden. Onbegrijpelijk! Vorig jaar is een motie aangenomen om de mogelijkheden te onderzoeken om (meer en grotere delen van) Ridderkerk vuurwerkvrij te maken. Het voorlopige resultaat tot nu toe is de toezegging van het college dat we er nog een keer met elkaar over zullen spreken. Wanneer gaat dat er van komen? Toch zeker niet als het “kalf van de jaarwisseling 2009-2010 verdrongen is”?

De gemeente zou naast invloed op de leefomgeving ook invloed moeten hebben op het “wonen” in Ridderkerk. Dat heeft de gemeente echter niet, zo blijkt uit het “Vooronderzoek woonbeleid gemeente Ridderkerk” van juni 2009 van de Rekenkamercommissie. Daarin staat onomwonden: “Een integrale en onderbouwde gemeentelijke visie op **woonbeleid** van Ridderkerk ontbreekt”. Hoewel het uitgangspunt een gedifferentieerde en evenwichtige bevolkingssamenstelling is, zijn er geen concrete en meetbaar geformuleerde doelstellingen. Het sturen op de woningvoorraad is een beleidsfacet dat invloed kan hebben op de inkomensverdeling en bevolkingsopbouw (vergrijzing en ontgroening). Hopelijk biedt het lopende woonwensenonderzoek voldoende informatie om hier een helder beleid op te gaan zetten.

Het college heeft op eerder dit jaar gestelde schriftelijke vragen van de SGP geantwoord dat beleid zou worden geformuleerd met betrekking tot het **monumentenbeleid**. Helaas is het daar nog steeds niet van gekomen. In het antwoord van het college op een vraag hierover in de schriftelijke vragenronde naar aanleiding van de begroting wordt enigszins geruststellend vermeld dat dit “alleen een verschuiving in tijd [betreft] en geen afstel [betekent]”. De SGP houdt het college daaraan! Bij de bespreking van de startnotitie **Schoolmeestershuis Rijsoord** heeft de SGP al blijk gegeven van een ambivalente houding ten opzichte van de toen ingeslagen weg en van twijfels over de

financiële haalbaarheid daarvan. De SGP deelt dan ook de opvatting van het college dat terug gekeerd moet worden naar het oorspronkelijke plan om het perceel met het Schoolmeestershuis onder nader te bepalen voorwaarden te verkopen.

Bij welzijn en zorg is de eigen verantwoordelijkheid van individuen, maatschappelijk middenveld en kerken primair. Een overheid die te veel verantwoordelijkheden overneemt, holt die eigen verantwoordelijkheid uit als gevolg waarvan het **zelfredzaam vermogen van de samenleving** langzaam uitdooft. Het bevorderen van verantwoordelijkheidsbesef en van sociale cohesie is gediend met een kleine(re) en slagvaardige(r) overheid die het individu en de samenleving serieus neemt en daaraan ook verantwoordelijkheden durft te geven. De keerzijde daarvan is dat betrokkenen ook bereid moeten zijn om daarover verantwoording af te leggen en zich aanspreekbaar weten en tonen op die verantwoordelijkheden. Is ook dat niet onderdeel van de netwerksamenleving? Het voorgaande laat onverlet dat de **overheid een schild** is en moet blijven voor de (echte) zwakkeren in de samenleving.

In het kader van de **schuldhulpverlening** in combinatie met de kredietcrisis maakt het rijk miljoenen extra vrij (vlgs. pag. 51 begroting). Is er al te melden hoe Ridderkerk dat extra geld gaat inzetten? Preventieve maatregelen zijn weliswaar heel mooi, maar als de crisis (voor sommige mensen uit de doelgroep) al heeft toegeslagen wat is dan nog het effect van preventie? Het ophogen van dijken die al doorgebroken zijn helpt ook niet meer tegen de overstroming.

Volgens diverse tekstblokken in de begroting worden jongeren tot 23 jaar en vooral die met een uitkering met zorg (of zelfs bemoeienis) omringd om hen uit die situatie te krijgen, maar we lezen heel weinig over de voornemens met betrekking tot de **23-27 jarigen**, vooral die zonder uitkering. Er moet nog wel een aanzienlijk bedrag van de € 115.000 uit 2009 beschikbaar zijn. Wat heeft het college inmiddels gedaan of laten doen en wat zijn de voornemens om te gaan doen met dit bedrag dat sinds dit jaar structureel in de begroting is opgenomen? Wij wachten de raadsvergadering in november af wanneer dit onderwerp zal worden besproken.

Dat de CJG's een nuttige functie vervullen of kunnen vervullen wordt door de SGP beslist niet weersproken, maar we hebben er bij een andere gelegenheid ook al eens op gewezen dat het gezin voor ons een belangrijke hoeksteen is en blijft en dat deze functie vooral ondersteund en niet overgenomen moet worden. Daarbij komt dat de **CJG's geen panacee** zijn voor willekeurig welke kwaal en dat het tot nu toe eigenlijk alleen gaat om het letterlijk en figuurlijk onder één dak brengen van allerlei organisaties die zich bezig houden met jeugdzorg. Wat nu precies de inhoudelijke meerwaarde is, het inhoudelijk concept, is de SGP nog niet echt duidelijk.

Het valt de SGP op dat het begrip **Coördinatie Lokaal Zorgnetwerk** in de begroting alleen is vermeld bij de voorstellen nieuw beleid en dan gaat het over een uitbreiding van iets wat ons niet bekend is en waarover ook de toelichting ons niet wijzer maakt. Zonder nadere duiding is het voor ons lastig om te kunnen bepalen of we hier extra geld aan moeten besteden, dus graag nog een toelichting hierop.

Voor wat betreft het beleid valt tot slot nog op het **grote aantal onderwerpen waarover in november/december 2009 nog door het college zal worden gerapporteerd**. Alleen al uit de antwoorden op de schriftelijke vragen over de begroting zijn zo twaalf onderwerpen te halen zoals evaluatie parkmanagement, notitie Regionaal Arbeidmarktbeleid, Wet investeren in jongeren (WIJ), uitkomsten Legal Quick Scan, Integraal Huisvestingsplan, planning woningbouw, wijkontwikkeling, actieplan luchtkwaliteit, informatie subsidies, fusie bibliotheek, plan van aanpak stimulering vrijwilligerswerk en postafhandeling. Hoe realistisch zijn deze voornemens en hoe verhoudt zich dat tot de niet beantwoorde vraag (2) van de PvdA over de jaarplanning voor de raad?

Tot slot: in veel overheidsgebouwen is wel ergens in een voor burgers vrij toegankelijke ruimte een **portret van H.M. de Koningin** te vinden. In veel gemeentehuizen uiteraard in de raadzaal. De SGP vindt dat een dergelijk portret ook in de Ridderkerkse raadzaal aanwezig zou moeten zijn. Wil het college toezeggen onderzoek te zullen doen naar de mogelijkheden om een portret van H.M. de Koningin te laten bevestigen in de raadzaal als zijnde het "hart" van de lokale democratie als onderdeel van de gedecentraliseerde eenheidsstaat?

Financiën

De SGP vindt de verschillenanalyse per programma een waardevolle aanvulling op de systematiek in vergelijking met voorgaande begrotingen. Daarvoor spreken we onze waardering uit!

De begroting is vooral sluitend gemaakt ten koste van de reserves. De gemeente wordt volgens de aanbiedingsbrief armer. Een even juiste als betrekkelijke constatering gelet op de relatieve rijkdom van de gemeente.

Noodzakelijke bezuinigingen worden vooruit geschoven. Het college neemt geen besluiten en bestuurt niet meer, zo zou gezegd kunnen worden. Het doorschuiven van de hete aardappel hoort niet bij leiderschap. Doorschuiven en uitstel bevestigen het gezegde dat zachte heelmeeesters stinkende wonden maken. Het college moet haar verantwoordelijkheid nemen en de financiële problemen oplossen. Zo veel verschilt de gemeentelijke huishouding nu ook weer niet van elke gewone huishouding. De aanpak moet bestaan uit de tering naar de nering zetten, dor hout kappen en ingesleten luxe ongedaan maken, zo zou deze redenering verder kunnen luiden. Anderzijds komt het **huidige college** wel zo'n beetje in een **demissionaire toestand** en wordt terecht een **volgend college** de mogelijkheid gegeven **eigen accenten** te leggen. Het niet nu nemen van definitieve beslissingen betekent ook dat er voor de politieke partijen een directere relatie is te leggen tussen hun verkiezingsprogramma 2010-2014 en het gemeentelijke beleid, vertaald in de bijbehorende financiën. Het is dus maar net hoe je het benadert, maar doe het dan wel consequent. Dat is nu niet het geval.

De SGP wil het college eerlijk beoordelen en mee laten wegen dat de situatie uitzonderlijk is. Geen gemakkelijke kritiek dus, wel kanttekeningen. Zo is de SGP van mening dat bezuinigingen van enige omvang op basis van een integrale afweging moeten plaats vinden. Om daar een kerntakendiscussie aan vooraf te laten gaan, spreekt ons zeer aan. Natuurlijk moet er een sluitende jaarschijf 2010 komen, maar met het inboeken van de voordelen van de diverse zero based reserveringen (€337.500), het voordeel rente op kort geld (€400.000), de stoelmassage personeel (€22.000) en de nieuwe eindstand van de begroting (€528.200) is al voor 85% voorzien in het te dekken tekort voor 2010. Voor de resterende €235.000 kan de vrije reserve, zoals tot nu toe veelvuldig door het college toegepast, zorgen voor een sluitende begroting. Of, zoals het college zelf antwoordt op een vraag van het CDA: "De kerntakendiscussie is nodig om een structurele oplossing te zoeken. Om deze discussie zuiver te houden wordt voorgesteld eerst te kijken naar de inhoud en dan pas naar het geld". Zo is het maar net, **dus in deze begroting geen willekeurige bezuinigingen doorvoeren die niet zijn ingebed in een integrale afweging van een kerntakendiscussie!** Alle fracties kunnen vervolgens "frank en vrij" de kerntakendiscussie aangaan en op basis daarvan aangeven waarop voor de jaren vanaf 2011 voor €2 à €3 miljoen per jaar bezuinigd dient te worden. Bij de komende kerntakendiscussie moeten alle beleidsterreinen onder de loep worden genomen. De SGP kan echter niet instemmen met de voorgestelde werkwijze van het college om daar nu selectief een voorschot op te nemen. Gelet op het voorgaande vindt de SGP dat op dit moment in ieder geval buiten beschouwing moeten blijven: rekenkamercommissie (6), raadsnotulering (7), leerlingenvervoer (13), bibliotheek (14), cultuureducatie (15), wegen, straten en pleinen (17), parkeren (26), waterhuishouding (27), begraafplaatsen – koopgraven (31), exploitatie rouwcentrum (32), volksfeesten (38), Koningspleinfestijn (39), ouderenwerk (40), initiatiefsubsidies (42) en minimabeleid (45). Een korte motivatie per onderdeel is te vinden in bijlage I.

Slot

Minder welvaart, meer welzijn! Wat de SGP betreft geen vraagteken, maar een uitroepteken. Of: "minder oog voor kwantiteit, meer oog voor kwaliteit". De economische crisis en daardoor ook de lokale schatkistcrisis noopt tot het maken van keuzes en het vinden van nieuwe en andere evenwichten op een lager welvaartsniveau, maar wat de SGP betreft hoger welzijnsniveau.

De SGP dankt het college voor de beantwoording van de schriftelijke vragen. Ongetwijfeld een heel karwei, maar wel verhelderend.

De SGP wenst het college van burgemeester en wethouders, de raadsleden, de ambtelijke organisatie en allen die op wat voor manier dan ook betrokken zijn bij het reilen en zeilen van en in de gemeente "welvaart en gezondheid toe, gelijk uw ziel welvaart". Wij kennen allen de bijbelse uitdrukking "bij leven en welzijn". Bij alles wat we doen moeten wij ons bewust zijn niet te weten wat morgen zal gebeuren. Dat geldt ook allerlei beleidsvoornemens zoals wij daar in het kader van de begroting 2010-2013 met elkaar over spreken. Graag wenst de SGP u allen Gods zegen toe in de drukke, vele en ook zeer verantwoordelijke bezigheden en hoopt dat die inderdaad het welzijn van onze inwoners zullen mogen bevorderen.

Vragen aan het college van B&W

1. In eigen beheer uitvoeren van de WSW. Is een en ander echt op tijd in BAR-verband uitgewerkt zodat deze taak ook goed vanaf 1 januari 2010 kan worden uitgevoerd?
2. Stand van zaken uitvoering moties 15-2006 (actieve informatieplicht) en 42-2007 (participatie-instrumenten)?
3. Wat zijn de plannen van het Farel College met een campus en wat wordt daarvoor precies van de gemeente gevraagd? Wat betekent dat schoolbesturen aan de slag kunnen met de jaarschijf 2010 van het nieuwe IHP nu de raad dat nog niet heeft behandeld?
4. Hoe en wanneer wordt de discussie over het vuurwerkbeleid voortgezet?
5. In het kader van de schuldhulpverlening in combinatie met de kredietcrisis maakt het rijk miljoenen extra vrij. Is er al te melden hoe Ridderkerk dat extra geld gaat inzetten?
6. Wat is precies Coördinatie Lokaal Zorgnetwerk?
7. Over tal van onderwerpen wordt de raad nog in november/december 2009 geïnformeerd en/of moet daarover besluitvorming plaatsvinden. Hoe realistisch zijn deze voornemens en hoe verhoudt zich dat tot de jaarplanning voor de raad?
8. Wil het college toezeggen onderzoek te zullen doen naar de mogelijkheden om een portret van H.M. de Koningin te laten bevestigen in de raadzaal als zijnde het "hart" van de lokale democratie als onderdeel van de gedecentraliseerde eenheidsstaat?

BIJLAGE I

Hieronder volgt een korte motivatie/toelichting per bezuinigingsvoorstel waarom de SGP daar (nu) niet mee instemt:

6: De **rekenkamercommissie** is voor de raad van onschatbare waarde en heeft toch al niet een ruim budget. Een budget van ong. € 1,= per inwoner vindt de SGP zeker niet teveel.

7: De voorgestelde bezuiniging op **raadsnotulering** getuigt van weinig realiteitszin. Het is zeer onwaarschijnlijk dat het op een andere wijze invulling geven aan de raadsnotulering niet om (meer) financiële middelen vraagt. Bovendien is het nogal aanmatigend dat het college impliciet bepaalt wat de opvatting van de raad moet zijn over de wijze van notuleren.

13: Voor de SGP is voornamelijk het bezuinigen op het **vervoer van de leerlingen** van het bijzonder speciaal onderwijs niet bespreekbaar. Bij een vorige bezuinigingsronde, waar ook een kerntakendiscussie aan gekoppeld was, heeft de SGP zich daar met andere fracties met succes tegen verzet en het is een zaak van consistent en consequent handelen om deze lijn ook nu te volgen. Bovendien is de toelichting op dit voorstel, waardoor 20 kinderen worden getroffen, wel heel erg onduidelijk.

14: De aangekondigde bezuiniging op het **bibliotheekwerk** heeft in ieder geval verheldering. Het college stelt op pagina 35 dat het de bedoeling is de efficiencywinst te zijner tijd in te zetten voor verlaging van de gemeentelijke bijdrage. De nieuwe directeur geeft in De Combinatie van 15 oktober jl. als haar mening dat afgesproken zou zijn dat de middelen die vrijkomen door de voordelen van de fusie ingezet kunnen worden voor verbetering van het bibliotheekwerk. "Mensen vrijmaken voor andere taken was de bedoeling, niet om ze weg te halen" (C 15/10 blz. 18). In haar brief d.d. 28 oktober 2009 gaat zij daarnaast ook nog in op belemmeringen in de CAO voor openbare bibliotheken ten aanzien van de inzet van vrijwilligers en op bibliotheekvernieuwing. Overigens vindt de SGP dat bezuinigingen in de gesubsidieerde sector integraal benaderd moeten worden, de voorgestelde bezuiniging van zo'n 10% buitenproportioneel lijkt te zijn en die nu wel heel erg eenzijdig bij de bibliotheek (en het ouderenwerk) wordt neergelegd, terwijl andere gesubsidieerde organisaties geheel buiten schot lijken te blijven. Tot slot zij vermeld dat voor 2010 nog geen bezuiniging is ingeboekt, dus ook wat dat betreft kan dit onderdeel gemakkelijk wachten op de kerntakendiscussie.

15: Het in dit stadium selectief bezuinigen maakt het college zichtbaar bij **cultuureducatie**, waarbij het gaat over de subsidie aan scholen voor bezoek aan culturele activiteiten. Omdat het geen wettelijke taak is kan het aan de ouders overgelaten worden. Dit argument zal voor heel veel subsidies gelden, maar dat het college nu juist de subsidie aan het jeugdtheater van de bezuiniging wil uitzonderen, zien wij als een "selectief omgaan met". Voor ons zou juist deze subsidie mogen vervallen. Maar we willen desondanks het hele dossier bij de komende integrale afweging bij de kerntakendiscussie meenemen.

17: Het doorschuiven van onderhoud van **wegen, straten en pleinen** naar de toekomst lijkt mooi, maar zal later leiden tot meer kosten dan bij onderhoud nu het geval is. Een voorbeeld van "goedkoop" is "duurkoop". Zeker in het licht van de opmerking op pagina 43 dat Ridderkerk relatief snel vergrijsst en de buitenruimte op diverse manieren aan dit fenomeen tegemoet zal moeten komen. "Hierbij moet worden gedacht aan kwaliteit wegdek, mate van hoogteverschillen, open afritten, etc.". Daarbij komt dat het onderhoud – zeker van trottoirs en nog meer specifiek: op bedrijventerreinen (Donkersloot; ook onkruidbestrijding trouwens) – toch al te wensen overlaat.

26: Dat een verhoging van het **parkeertarief** tot meer inkomsten leidt, kan waar zijn, maar wat is het gevolg voor de concurrentiepositie? Anderzijds kan het ook een prikkel zijn om meer te gaan fietsen. Typisch een voorbeeld dat meer integraal afgewogen moet worden.

27: Voor **waterhuishouding** – onderhoud geldt *mutatis mutandis* hetzelfde als hierboven is vermeld onder 17.

31: Het is nog maar enkele jaren geleden dat op basis van een grondige doorlichting van de exploitatie van de begraafplaatsen kostendekkende tarieven zijn vastgesteld. In een bijlage bij raadsvoorstel 2005-298 werd zelfs gesteld dat Ridderkerk met die nieuwe tarieven iets boven het

*gemiddelde van Zuid-Holland kwam. Voor 2006 was dan ook sprake van kostendekkendheid en de begrote baten en lasten waren toen beide € 485.300. Sinds 2006, dus in slechts 4 jaar tijd, zijn de begrote “netto te verhalen kosten” gestegen tot ruim € 1 miljoen (meer dan 100% stijging). Het enkele feit van een andere systematiek van afschrijven is in combinatie met de te diffuse kostentoerekening voor de SGP onvoldoende rechtvaardiging voor de voorgestelde buitenproportionele verhoging van de rechten voor **koopgraven**. Niet wordt ingezien waarom dat tarief met 25% zou moeten stijgen en op grond waarvan. Niet het tarief in andere gemeenten is maatgevend.*

32: Het onderdeel **exploitatie rouwcentrum** moet in samenhang met het onderdeel “koopgraven” worden gezien in het totale integrale verband van begraafrechten. Overigens voelt de gebruikte terminologie van het genereren van extra opbrengsten uit de exploitatie van een rouwcentrum niet prettig aan, al begrijpt de SGP natuurlijk ook dat hieraan kosten verbonden zijn.

38: Het organiseren van evenementen / **volksfeesten** is geen taak van de overheid. Daarop kan veel meer bezuinigd worden, zeker als dergelijke evenementen worden afgestemd op de Ridderkerkse schaal en mogelijkheden en “de lengte van de eigen financiële polsstok”. Er zijn zo veel andere maatschappelijke organisaties die “de eigen broek op moeten en ook kunnen houden”. In dit verband wordt verwezen naar bijvoorbeeld het rapport met de titel *Tel je zegeningen*, opgesteld op basis van een in Rotterdam uitgevoerd onderzoek naar de bijdragen die kerken leveren op het terrein van de maatschappelijke ondersteuning. Uit dit rapport blijkt dat het alleen al in die gemeente om zo'n € 120 miljoen op jaarbasis gaat. Tot slot zij vermeld dat voor dit onderdeel nog geen bezuiniging in 2010 is ingeboekt en het daarom rustig kan wachten op de kerntakendiscussie.

39: Voor het **Koningspleinfestijn** geldt hetzelfde als onder punt 38.

40: *Het **ouderenwerk** moet worden beoordeeld in het geheel van de gesubsidieerde sector. Ook hiervoor geldt dat nog geen bezuiniging voor 2010 is ingeboekt en dus gewacht kan worden op de kerntakendiscussie. Wel staat vast dat een bezuiniging van zo'n 10% (net als bij de bibliotheek) buitenproportioneel lijkt te zijn.*

42: Niet alleen op **initiatiefsubsidies**, maar op nagenoeg alle subsidies zijn wellicht al dan niet taakstellende bezuinigingen mogelijk. Maar zoals eerder gesteld, dat moet integraal voor de hele gesubsidieerde sector worden afgewogen ná de kerntakendiscussie en binnen de kaders van de totale begroting.

45: *Nu de raad nog maar zeer recent (mei 2009) heeft besloten dat de **langdurigheidstoeslag** bestemd is voor inwoners met een inkomen van 120% van het minimuminkomen, moet dat percentage niet nu al weer worden verlaagd naar 100%. Als daar al goede redenen voor zijn, zal dat uit de kerntakendiscussie volgen.*